

Sustainable Pig Production

Manus Grisfilm SV (kursiv = kvinna, övrigt = man)

*Kan man få grisproduktion att bli lönsam samtidigt som man ger djuren ett bra liv?
På Sveriges Lantbruksuniversitet pågår ett projekt där forskare studerar uthålliga processer
för matproduktion och suggors modersinstinkter.*

*Nu ska vi få följa med till grisuppfödare Gun för att få se hur det går till när grisuppfödare,
grisar och forskare samarbetar för att omsätta forskningsidéer till praktiken.*

Välkommen till framtidens grisproduktion! Vi är hos Gun Ragnarsson på hennes gård, Kärra
Gärde, utanför Tvååker i Halland.

Grisarna är väldigt ivriga, och de vill nog berätta hur bra de har det här hos Gun. Men det
finns två andra personer som också är ivriga att berätta - Gun Ragnarsson och hennes
rådgivare Bo Algers.

*Om ni tittar här är alla dessa mina tjejer och de är höggravida. Allihopa kommer att föda nu
om tre veckor.*

Precis innan suggorna ska föda bygger de ett bo – hur går det här till?

Grisen hon fungerar på det sättet att det frisätts hormoner som stimulerar suggan att sätta
igång bobyggandet. Det första som händer är att hon lämnar den flock som hon befinner sig i
och går undan till en skyddad plats som hon bedömer lämplig (en torr och lite skyddad plats)
och bökär upp ett hål i marken och samlar sedan grenar och växtdelar till ett bo, som ska
skydda smågrisarna från kyla och henne också från kanske rovdjur.

Om suggan hindras i att bygga bo, som i vanlig grisproduktion, då blir hon stressad och mår
inte bra. Därför ger Gun suggorna möjlighet att följa sin egen instinkt.

*Jo, för det är precis som i naturen att där har ju varje sugga sitt eget bo, och så går hon ju ut
och äter, dricker och kissar och bajsar och omgås med sina kompisar. Och så går hon
tillbaka till boet igen för att sköta om sina smågrisar.*

Lätt och elegant kliver suggan över rullan medan smågrisarna, de kommer inte ut - en mamma
behöver lite tid för sig själv då och då. I vanlig grisuppfödning kan suggan inte smita.

*Man kan nästan säga att smågrisarna våldtar sin mamma – rent krasst alltså! Här kommer
hon ju undan.*

Tre veckor efter grisningen tas boxarna bort. Och suggor och kultingar lever i en stor flock.
Gun har vald att ha suggorna i grupper om åtta. I naturen lever suggorna i grupper om 6-10.

*Jag testade att ha sex suggor i grupper för några år sedan men det var inte alls så bra. För
skulle det fattas ett vuxet djur någon gång och det bara var fem i flocken så mådde inte*

gruppen så bra och det blev inte den stjusen – det blev inte den konkurrensen – de växte inte lika bra smågrisarna. Så därför har jag sagt att åtta är det optimala.

Ja, grisar är som människor det är inte lika kul om man är för många och inte heller om man är för få. Men varför ska smågrisarna gå instängda i hela 3 veckor?
Här är det viktigt att de får vara med sin egen mamma den första tiden så att banden mellan mor och unge är starka så att de känner igen sin mamma och mamman känner igen sina ungar när det sedan är dags att ge di tillsammans i den stora gruppen.

Jag ser här borta nu att det är en mamma som håller på att diar och det verkar som om att de pratar med varandra – mamman och smågrisarna. Vad är det de säger?

Jag tror att hon säger: ”Kom nu!” För det är några stycken som har fått henne att lägga sig. Så jag tror att hon säger: ”Sätt fart nu att massera så mjölken kommer!”

När de har masserad en stund så stimulerar de suggan att släppa ner mjölk och eftersom mjölken bara finns tillgänglig under kanske 15-20 sekunder är det viktigt att suggan talar om det för smågrisarna att nu ska ni inte hålla på att massera längre men nu ska ni ta spenen i mun och suga. Och det gör hon genom att snabbt öka den här grymthastigheten.

I de här stallarna är det så tyst att suggan faktisk kan snacka med smågrisarna om maten. Men för eller senare måste smågrisarna vänja sig vid vanlig mat. Här äter smågrisarna i sin egen takt. Om en sådan omställning går för snabbt får smågrisar diarré. Det slipper de hos Gun.

När grisarna är lite äldre så ska de skiljas från sin mamma. Hur känns det då för suggorna att slitas från sina smågrisar?

Då är det precis som att det är någonting som knäppar till i huvudet på dem. När jag öppnar dörren här så galopperar de ut – och jag säger till en del att jag tror att det är precis som om de längtar efter galten. Som om de som varit med vet att galten får våra med 4-5 dagar innan inseminering. Och har man ammat själv så vet man hur djävla skönt det är att slippa amma. Jag tror att det är en kombination – ”galtlängtan” och att slippa amma.

Här ser du resultatet. Grisarna är nu 9 veckor gamla och är klara för att säljas. Och a propos försäljning - det här kan väl inte vara så himla lönsamt. Kan du leva på detta, Gun?

Ja, lika väl på detta som på något annat - eller till och med lite bättre i och med att jag har låga kostnader än i en konventionell besättning och mycket bättre hälsoläge.

Gun har låga byggkostnader, flera överlevande smågrisar, nästan inga utgifter till medicin, större tillväxt, och suggorna de håller längre.

”Det finns ingen naturlag som säger att det ska kosta mer om man ska vara sjyst mot djuren. Och det här är ett lysande exempel på att det inte finns någon sådan naturlag”.

Gun jobbar till och med mindre än vanliga grisuppfödare och hennes 140 suggor ger över 3000 smågrisar per år. Ett rekordresultat! Varför i hela vida världen finns det inte fler som vill gå i Guns sjusta fotspår?

Ja, ska jag vara lite tuff så är bönder tröga och vill bara göra som alla andra gör. Men sanningen är nog inte så enkel. Det krävs så himla mycket kunskap för detta...Jag tror att folk är lite slöa. Kunskap är jobbigt att samla på sig medan det är mycket lättare att köpa sig någonting konventionellt som alla andra gör.

Jag märker på de elever som jag har från en lantbruksskola - de säger att de aldrig kunde tänka sig att ha grisar på ett annat sätt än detta. Jo fler ungdomar jag får till mig så kommer de ju i framtiden att starta sådan här produktion ...Men en gammal bonde lär jag ju aldrig att sitta!